

Η φύση της Ευτυχίας «Ānanda Svarūpa»

ΤΟΥ
Swami Paramarthānanda

(Ομιλία Gurupurnima - 2011)
Πηγή: <http://spiritualsathya.blogspot.com/>

Η ακόλουθη απομαγνητοφώνηση δεν περιλαμβάνει καμία δική μου πρόταση.
Οι ιδέες, η γλώσσα ανήκουν εξ ολοκλήρου στον Σουάμι.

Η πανσέληνος (Ιουνίου/Ιουλίου), η ονομαζόμενη «Gurupurnima» ή «Vyasa Purnima», είναι μέρα αφιερωμένη στη λατρεία όλης της αδιάκοπης αλυσίδας των παραδοσιακών γκουρού/μαθητών που ξεκινάει από τον Dakshinamurthy (τον Αρχικό Γκουρού) και κατέρχεται μέχρι εμάς μέσω των Vyasacharya και Adi Sankara. Εκτός από τη λατρεία αυτών των μεγάλων δασκάλων, επιδιώμαστε τούτη την ημέρα και σε πνευματική μελέτη. Η *Brahmavidyā* ή *Ātmavidyā* [Γνώση του *Brahman-Ātman*] είναι η μελέτη, η αναζήτηση της πνευματικής αλήθειας, της ουσίας της όλης δημιουργίας, η οποία ορίζεται ως: **sat** [καθαρή ύπαρξη] – **chit** [καθαρή συνείδηση] – **ānanda** [καθαρή ευτυχία]. Το θέμα της σημερινής ομιλίας είναι «Ānanda Svarūpa» [η ευτυχία αυτή καθ' εαυτή].

Μάθημα – πρώτο : Το πρώτο μάθημα της Βεδάντα είναι ότι η “Ānanda” [η ευτυχία, η ευδαιμονία] δεν είναι ένα από τα αντικείμενα που αποτελούν τη δημιουργία. Δεν υπάρχει αντικείμενο σε αυτόν τον κόσμο που λέγεται “Ānanda”. Το ότι η ευτυχία δεν είναι ένα αντικείμενο αποτελεί μια σημαντικότερη πληροφορία για τους πνευματικούς αναζητητές. Επίσης, η ευτυχία δεν είναι ούτε συστατικό κάποιου αντικειμένου. Η ευτυχία είναι ένα συναίσθημα το οποίο φανερώνεται, που νιώθουμε, κατά καιρούς μέσα στο νου μας. Πότε έρχεται και πότε φεύγει, δεν το γνωρίζουμε. Πόσο καιρό θα παραμείνει, δεν το γνωρίζουμε. Το επόμενο sms μπορεί να μου χαλάσει τη νοητική μου ειρήνη!

Η ευτυχία είναι κάτι που το νιώθεις μέσα στο δικό σου νου. Δεν μπορείς να τη νιώσεις μέσα στο νου ενός άλλου. Γενικά, έχουμε την αίσθηση ότι η “Ānanda” ανήκει στο νου. Εφόσον τη νιώθουμε μέσα στο νου μας, είναι λογικό να τη συνδέσουμε με το νου. Αλλά, οι Γραφές [οι *Sāstras*] μάς πληροφορούν ότι η ευτυχία είναι ένα συναίσθημα που είναι μόνο περιστασιακά «διαθέσιμο» μέσα στο νου μας – δεν ανήκει στο νου. Η Vedānta απαριθμεί πέντε χαρακτηριστικά της “Ānanda”, της ευτυχίας:

- α) Η ευτυχία δεν είναι ούτε τμήμα, ούτε προϊόν, ούτε ιδιότητα του νου.
- β) Η ευτυχία είναι μια ανεξάρτητη οντότητα, που κατά καιρούς διαποτίζει το νου και τον χαροποιεί.
- γ) Η ευτυχία δεν περιορίζεται από τα όρια του νου. Πρόκειται για μια ανεξάρτητη οντότητα, η οποία είναι απεριόριστη – οπότε, ως εκ τούτου, διαποτίζει τα πάντα.
- δ) Η απεριόριστη ευτυχία εξακολουθεί να υφίσταται ακόμα και μετά την καταστροφή και διάλυση του νου. Διαποτίζει τα πάντα και είναι αιώνια. Είναι απεριόριστη από το χώρο και όλα τα μέρη του χρόνου.
- ε) Τούτη η αιώνια, πανταχού διαποτίζουσα ευτυχία που εξακολουθεί να υφίσταται μετά τη διάλυση του νου, δε γεννάει κανένα συναίσθημα ή συναλλαγή – όχι επειδή δεν είναι παρούσα, αλλά επειδή απουσιάζει το μέσο που θα της επιτρέψει να

εκδηλωθεί.

Η ευτυχία μοιάζει σαν νοητικό συναίσθημα, ενώ δεν ανήκει στο νου. Πάρτε π.χ. το σεληνόφως της πανσελήνου [της *purṇāmi*]. Το φεγγάρι δεν είναι αυτόφωτο – απλά αντανακλά το φως του ήλιου. Ομοίως, η νοητική ευτυχία δεν ανήκει στο νου, αλλά είναι η εμφάνιση του *Άτμαν / Brahman* μέσα στο νου.

Πού άραγε μπορώ να βρω αυτόν τον *Άτμαν / Brahman* που όλοι οι άνθρωποι, τα ζώα, ακόμα και τα φυτά, ενστικτωδώς αναζητάνε; Θέλω να είμαι χαρούμενος ανά πάσα στιγμή. Ουδείς λέει: «Θέλω την ευτυχία μόνο για μία ημέρα την εβδομάδα ή για δύο ώρες την ημέρα». Ο καθένας θέλει να είναι ευτυχισμένος ανά πάσα στιγμή, όπου κι αν βρίσκεται. Αυτό μας οδηγεί στο δεύτερο μάθημα:

Μάθημα – δεύτερο : Μπορεί να σου γεννηθεί η επιθυμία να αποκτήσεις την “*Brahmānanda / Ātmānanda*” [Ευτυχία του *Μπράχμαν / Άτμαν*]. Πού άραγε μπορεί αυτή να βρεθεί; Ενώ ο καθένας επιδιώκει την “*Ānanda*” ενστικτωδώς, ο τρόπος που την αναζητάει μπορεί να διαφέρει. Ο ένας χαίρεται να κατοικεί σε διαμέρισμα, ενώ κάποιος άλλος προτιμάει μια μονοκατοικία. Όλοι αναζητάνε την ευτυχία –την αναζητάνε ακόμα και τα ζώα και τα φυτά. Για πόσες μέρες θέλετε να ευτυχείτε; Μήπως για 3 ημέρες την εβδομάδα και 2 ώρες την ημέρα; Η αλήθεια είναι ότι όλοι θέλουν να είναι ευτυχισμένοι ανά πάσα στιγμή και όπου κι αν βρίσκονται. Αυτό μας φέρνει στο δεύτερο μάθημα που προσφέρει η Vedānta.

Η “*Brahmānanda / Ātmānanda*” δεν μπορεί να βρεθεί πουθενά μέσα στη δημιουργία. Γιατί; Επειδή δεν είναι ένα αντικείμενο – ούτε ανάμεσα στα εξωτερικά πράγματα ούτε μέσα στο νου. Η Βεδάντα πληροφορεί ότι η “*Ānanda*” ουδέποτε γίνεται αντιληπτή ως αντικείμενο. Οπότε, θα μπορούσα ίσως, λανθασμένα, να συμπεράνω ότι η “*Ānanda*” δεν υπάρχει. Οι Γραφές [οι *Sāstras*] διατυπώνουν μια συγκλονιστική υπόθεση λέγοντας: «Αν η “*Ānanda*” όντως υπάρχει και δεν είναι ένα αντικείμενο, τότε αυτό είναι δυνατό μόνο υπό έναν όρο – ότι αυτή είναι το υποκείμενο, το “Εγώ”, ο «θεατής» που βιώνει αντικείμενα εξωτερικά και εσωτερικά (εγκόσμια και νοερά)». Ο ΘΕΑΤΗΣ είναι αυτός που ουδέποτε γίνεται ένα αντικείμενο. Γιατί; Δεν είναι δυνατό να εξαντικειμενικευτεί. Η Βεδάντα πληροφορεί ότι η “*Ānanda*” είναι απεριόριστη ευτυχία κι ότι αυτή είσαι ΕΣΥ, ΕΣΥ Ο ΙΔΙΟΣ. Αυτή ουδέποτε ‘βιώνεται’, δηλ. δεν μπορεί να γίνει κάτι αντιληπτό, ένα αντικείμενο. Ουδέποτε υπάρχει ΕΜΠΕΙΡΙΑ ευτυχίας. Επειδή εσύ ο ίδιος είσαι “*ĀNANDA*”. Είναι όπως το μάτι, που βλέπει τα πάντα εκτός από το ίδιο. Ο θεατής δεν μπορεί να ιδωθεί. Οφείλω να ανα-γνωρίσω την “*Ānanda*” ως ίδιο μου εαυτό μέσα από τη *Jñānam* [τη Γνώση].

Η “*Brahmānanda / Ātmānanda*” λοιπόν, ουδέποτε ‘αποκτιέται’ όπως τα αντικείμενα. Αν έρθει και φύγει, τότε δεν είναι “*Ānanda*”. Είναι κάτι που δεν μπορείς να βρεις έξω από εσένα, είναι κάτι που το αναγνωρίζεις εσύ, ως εαυτό σου. Ως εκ τούτου η “*Brahmānanda / Ātmānanda*” επίσης ονομάζεται “*Vidyānanda*” [Ευτυχία της Γνώσης] – επειδή επιτυγχάνεται, αναγνωρίζεται, μέσω της *Vidyā* [της Γνώσης]. Μόλις αναγνωρίσω ότι είμαι “*Ānanda*” τι θα συμβεί;

Μάθημα – Τρίτο : Για να συνοψίσουμε: το πρώτο μάθημα ήταν τα πέντε χαρακτηριστικά της “*Ānanda*” και το δεύτερο ήταν «Εγώ ο ίδιος είμαι *Ānanda*». Αφού

αναγνωρίσω ότι είμαι “*Brahmānanda*”, κάθε αγώνας για να λάβω “*Brahmānanda* / *Ātmānanda*” απ’ έξω – από αντικείμενα, ανθρώπους, σχέσεις – παύει. Αυτή η προσπάθεια ονομάζεται: “*Kāmah*” δηλ. “επιθυμία”. Η επιθυμία είναι η νοητική προσπάθεια να λάβεις “ευτυχία”, είτε αγοράζοντας αντικείμενα είτε κάνοντας τα χατίρια κάποιας σχέσης. Ένας εργένης παντρεύεται για να βρει “*Ānanda*” μέσω της συζύγου του. Στη συνέχεια, το παντρεμένο ζευγάρι “πασχίζει” να κάνει παιδιά..... κάθε δράση του ανθρώπου γεννιέται από μια *KĀMA* [επιθυμία]. Κάθε φορά λέω στον εαυτό μου: «Μόλις πάρω αυτό το αντικείμενο θα νιώσω άνετα». Τι όμως ανακαλύπτω; Βρίσκω ότι το αντικείμενο δεν μου χαρίζει ευτυχία, ούτε και για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Χαρίζει φαινομενική “*Ānanda*” για κάποιο λίγο χρονικό διάστημα. Στη συνέχεια, αρχίζω να ανησυχώ να μην τη χάσω. Κάθε σχέση / αντικείμενο γεννάει ένταση κι αυτό με οδηγεί στο επόμενο αντικείμενο. Αλλά, μόλις ανακαλύψω ότι είμαι η ΜΟΝΗ πηγή της ευτυχίας, τότε παύω να εξαρτώμαι από οτιδήποτε εξωτερικό πράγμα. Η προσπάθεια για να λάβω “*Ānanda*” απ’ έξω, παύει. Η προσπάθεια για να “κρατήσω” ένα αντικείμενο, επίσης παύει. Για παράδειγμα, επειδή είναι πολύ δύσκολο να βρεις ένα μάγιστρα ή έναν οδηγό, είναι πολύ πιο εύκολο να τους κρατήσεις. Όταν έρχονται αυτοί αργά στη δουλειά, αναγκάζεσαι να κρατάς τη γλώσσα σου! Ο Arjuna στο πεδίο της μάχης, δεν μπόρεσε ούτε να φανταστεί μια κατάσταση χωρίς τους Bhishma και Drona.

Παλιά υπήρχε μια σχέση που θεωρούσαμε ως δεδομένη – ο γάμος. Τώρα, ακόμα κι αυτός έχει γίνει δύσκολο να διατηρηθεί. Τις προάλλες διάβαζα ένα άρθρο στο “Readers Digest” με τίτλο: “Πώς να κρατήσετε το σύζυγό σας;” που έλεγε πώς να ντύνεσαι διαφορετικά, να ασκείσαι κλπ. Τι είναι η *σαμσάρα* [η εγκόσμια περιπλάνηση]; Σε κάθε στιγμή της ζωής του, ο καθένας πασχίζει είτε να επιτύχει είτε να κρατήσει κάτι. Είναι ένας ατελείωτος κύκλος προσπαθειών για να Επιτύχεις [*γιόγκα*] και να Κρατήσεις [*kshema*]. Μόλις αναγνωρίσω την “*Brahmānanda*”, αμέσως παύει κάθε προσπάθεια, είτε για *γιόγκα* είτε για *kshema*. Ο νους ΧΑΛΑΡΩΝΕΙ. Ο ορισμός της *Μόκσα* [της ‘απελευθέρωσης’, δηλ. της απεξάρτησης από εξωτερικά και εσωτερικά αντικείμενα] είναι: τέλος των προσπαθειών *γιόγκα* / *kshema*. Για την επιβίωση και τα προς το ζην, είναι βέβαια καλό να πασχίζεις.

Στη *Samsāra* [την εγκόσμια περιπλάνηση] γίνεται αγώνας για την επίτευξη της ευτυχίας. Ένας νους χωρίς *KĀMA* [επιθυμία] και *RĀGA* [ισχυρές αρέσκειες] είναι ΧΑΛΑΡΟΣ νους. Ο χαλαρός νους αντανακλά την ίδια μου την “*Ānanda*” – είναι χαλαρός επειδή δεν πασχίζω για *γιόγκα* και *kshema*. Η αντανάκλαση της “*Ānanda*” λέγεται “*Vairāg-ānanda*” [Ευτυχία της απάρνησης] όπου δε χωράει η παραμικρή ανησυχία για να αποκτήσεις κάτι ή το άγχος μήπως και το χάσεις.

Όταν – λόγω *Μόχα* [αυταπάτης] – απουσιάζουν από μένα η *Jñānam* [η Γνώση] και η *Vairāgyam* [η απάρνηση], καταλήγω στο λαθεμένο συμπέρασμα ότι η “*Ānanda*” είναι κάποιο εξωτερικό αντικείμενο. Θα αποφασίζω, όπως κάνει το παιδάκι: «Τούτο το παιχνίδι μου χαρίζει “*Ānanda*” κι όχι εκείνο το παιχνίδι». Σήμερα έχουμε εμπορικά κέντρα (Mall) για παιχνίδια και αρκουδάκια που κοστίζουν περισσότερο από 5000 ρουπίες. Σε αυτήν την καταναλωτική κοινωνία, μας βομβαρδίζουν συνεχώς: «Χωρίς αυτό το αντικείμενο θα είσαι ανολοκλήρωτος». Οι διαφημίσεις πάντα δείχνουν μια ευτυχισμένη οικογένεια, μια πισίνα, μια θέα στη θάλασσα και πολύ δελεαστικές εικόνες για να πουλήσουν. Τη στιγμή όπου θα καταλήξω στο συμπέρασμα ότι δεν μπορώ να ζήσω χωρίς

κάποιο πράγμα, ο νους μετατρέπεται σε απαιτητικός νους.

Από την πρόθεση να αγοράσεις κάτι, ο χαλαρός νους γίνεται απαιτητικός. Μετά από 25 χρόνια σκληρής δουλειάς, μπορώ να αγοράσω ένα σπίτι αξίας 75 εκατομμυρίων ρουπιών. Είμαι τόσο ενθουσιασμένος, που καταλήγω στο συμπέρασμα ότι το νέο σπίτι θα μου δίνει χαρά. Η Βεδάντα όμως λέει πως ένα σπίτι ουδέποτε δίνει χαρά σε κάποιον. Οπότε, τι άραγε συμβαίνει μετά την αγορά; Η επιθυμία να αποκτηθεί το σπίτι είναι τόσο μεγάλη, ώστε γεννιέται μια νοητική πίεση. Μόλις επιτευχθεί η επιθυμία, το σπίτι χρησιμεύει σαν μια βελόνα. Η πίεση ξεφουσκώνεται από τη βελόνα. Ο νους ξαναγαληνεύει και αντανakλά ξανά τη δικιά μου “*Ānanda*” (η “*Ānanda*” αντανakλάται μόνο σε έναν ήρεμο νου). Πρώτα αυξάνω την πίεση, κατόπιν αγοράζω το διαμέρισμα και στη συνέχεια χαλαρώνω την πίεση για να αντανakλαστεί η ίδια μου η ευτυχία. Είναι όπως η περίπτωση του Μουλλά Ναζρουντίν! Αγοράζει παπούτσια που του είναι πολύ στενά. Τα ανέχεται επί οχτώ ώρες στο γραφείο. Όταν επιστρέφει στο σπίτι, αφαιρεί τα παπούτσια και ανακαλύπτει την “*Ānanda*”. Είμαστε όλοι έτσι!! Κάθε ευτυχία πηγάζει από την αυταπάτη μας – πρώτα αυξάνουμε την πίεση και κατόπιν την αφαιρούμε!!! Ένας σκύλος ψάχνει να βρει ένα κόκαλο. Το δαγκώνει και βλέπει αίμα. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το αίμα είναι από το κόκαλο ενώ, αληθινά, είναι το δικό του αίμα. Πράγματι, το κόκαλο είναι θεόξερο.

Σαν εκείνο το σκυλί εμείς επιδιώκουμε, από άγνοιά μας, την “*Vishayānanda*” την ευτυχία σε αντικείμενα και σε σχέσεις. Αυτά δεν χαρίζουν την παραμικρή ευχαρίστηση. Γίνεται μεγάλος αγώνας: ο πόνος --> γεννάει δυσαρέσκεια --> γεννάει περαιτέρω επιθυμίες --> γεννάει την ανάγκη διατήρησης των κεκτημένων. Η επιδίωξη αντικειμένων είναι *SAMSĀRA*, ενώ η *Vairāg-ānanda* είναι *Moksha* [εσωτερική ελευθερία].

Αφού επιτύχεις την “*Ātmānanda*” [την ευτυχία του Άτμαν] η επιθυμία για “*Vishayānanda*” παύει να αιχμαλωτίζει.

Η αναγνώριση της γνώσης και της απάρνησης [της “*Vidyā*” και της “*Vairāgyam*”] αποτελεί εσωτερική ανεξαρτησία, ‘απελευθέρωση’ [*Moksha*] – ενώ η αναζήτηση της ευτυχίας σε αντικείμενα [της “*Vishayānanda*”] αποτελεί αιχμαλωσία στον κύκλο της εγκόσμιας περιπλάνησης [*Samsāra*].

Αναρτήθηκε από τον A. Sathyanarayanan
στις 11:16 μ.μ. την Τετάρτη, 17 Αυγούστου, 2011
Τοποθεσία: Chennai, Tamil Nadu, Ινδία

Για παρόμοιο υλικό και περισσότερες πληροφορίες
επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας:

<http://www.vedanta.gr>